

Перша допомога при гострому стресі

У відповідь на гострий стрес (щось вибило з колії: або хтось розсердив, або начальник облаяв, або домашні дали привід нервувати) організм мобілізує внутрішні резерви, необхідні для релаксації, боротьби або втечі. Далі гострий стрес поступово опановує людину.

Ми приводимо декілька вправ, які допоможуть здолати цей стан без наслідків для вашого психічного і тілесного здоров'я. Перші три годяться практично для усіх ситуацій — навіть для таких екстремальних, коли ні на секунду неможливо покинути приміщення, в якому ви знаходитесь.

Спершу необхідно повправлятися у відпрацюванні необхідних навичок, — оскільки способи виходу зі стану гострого стресу потрібно вміти правильно і своєчасно застосовувати. Це допоможе здійснити правильний вибір у кожному конкретному випадку, — а це дуже важливо.

1. **Протистресове дихання.** Повільно виконуйте глибокий вдих через ніс; на піку вдиху на мить затримайте дихання, після чого зробіть через ніс видих як можна повільніше. Це заспокійливе дихання. Постарайтеся уявити собі, що з кожним глибоким вдихом і тривалим видихом ви частково позбавляєтеся від стресової напруги. Не забувайте, що протистресове дихання — головна складова психосоматичної рівноваги.

2. **Хвилинна релаксація.** Розслабте куточки рота, зволожите губи (язик нехай вільно лежить у роті). Розслабте плечі. Зосередьтеся на виразі свого обличчя і положенні тіла: пам'ятаєте, що вони відбивають ваші емоції, думки, внутрішній стан. Цілком природно, що ви не хочете, щоб оточення знало про ваш стресовий стан. У цьому випадку ви можете змінити «мову лиця і тіла» шляхом розслаблення м'язів і глибокого дихання (з особливо тривалим видихом).

3. **Інвентаризація.** Озирніться навкруги і уважно оглянете приміщення, в якому ви знаходитесь. Повільно, не кваплячись, подумки знайдіть в приміщенні, в якому ви знаходитесь, 7 червоних предметів, «переберіть» усі предмети один за іншим. Постарайтеся повністю зосередитися на цій «інвентаризації». Говоріть подумки самому собі: «Червона обкладинка зошита, червоні завіски, червона ваза для кольорів» і т. д. Зосередившись на кожному окремому предметі, ви відволікнетеся від внутрішньої стресової напруги, направляючи свою увагу на раціональне сприйняття навколишнього оточення.

4. **Зміна обстановки.** Якщо дозволяють обставини, покиньте приміщення, в якому у вас виник гострий стрес. Перейдіть в інше, де нікого немає, або вийдіть на вулицю, де зможете залишитися наодинці зі своїми думками. Розберіть подумки це приміщення (якщо ви вийшли на вулицю, то оточення будинку, природу) «по кольорах» (див. у пункті 3).

5. **Розслаблення.** Встаньте, ноги на ширині плечей, нахиліться вперед і розслабтеся. Голова, плечі і руки вільно звішуються вниз. Дихання вільне. Фіксуйте це положення 1-2 хвилини, після чого повільно — увага: дуже повільно! — піднімайте голову (так, щоб вона не закрутилася).

6. **Відвернення.** Займіться якою-небудь діяльністю — все одно, якою: почніть прати білизну, мити посуд або робити прибирання. Секрет цього способу простий: будь-яка діяльність, і особливо фізична праця, в стресовій ситуації виконує роль громовідводу, — допомагає відволіктися від внутрішньої напруги, «спустити пару».

7. **Музика.** Включіть заспокійливу музику, ту, яку ви любите. Постарайтеся

вслухатися в неї, сконцентруватися на ній, і тільки на ній (локальна концентрація). Пам'ятайте, що концентрація на чомусь одному сприяє повній релаксації, викликає позитивні емоції.

8. **Арифметика.** Візьміть калькулятор або папір і олівець і постарайтеся підрахувати, скільки днів ви живете на світі (число повних років помножте на 365, додаючи по одному дню на кожен високосний рік, і додайте кількість днів, що пройшла з останнього дня народження). Така раціональна діяльність дозволить вам перемкнути свою увагу. Постарайтеся згадати який-небудь особливо примітний для вашого життя день. Згадаєте його в найдрібніших деталях, нічого не упускаючи. Спробуйте підрахувати, яким по рахунку був цей день вашого життя.

9. **Спілкування.** Поговоріть на яку-небудь абстрактну тему з будь-якою людиною, що знаходиться рядом: сусідом, товаришем по роботі. Якщо ж поруч нікого немає, зателефонуйте своєму другові чи подрузі. Це свого роду відволікаюча діяльність, яка здійснюється «тут і зараз» і покликана витіснити з вашої свідомості внутрішній діалог, насичений стресом.

10. **Дихання.** Виконайте декілька протистресових дихальних вправ. Тепер, узявши себе в руки, спокійно можна продовжити перервану діяльність.